

MARGA NIEVELSTEIN
BONHOEFFERCOLLEGE

BONHOEFFERCOLLEGE CASTRICUM

'JE MOET MAATWERK KUNNEN LEVEREN VOOR BURGERSCHAP'

Op het Bonhoeffercollege in Castricum is burgerschapsonderwijs verweven in het lesprogramma en komt het aan bod in verschillende activiteiten, zoals buitenlandse reizen en het Leerlingenparlement. Rector Marga Nievelstein ziet positieve effecten onder meer in de schoolcultuur, de goede sfeer en de openheid.

Wie het Bonhoeffercollege binnenkomt maakt direct kennis met de kernwaarden, die prominent aan de muur prijken: vertrouwen, vrijheid en verantwoordelijkheid. Deze drie V's, die richtinggevend zijn voor het onderwijs, zijn ontleend aan het leven en denken van de naamgever van de school, de Duitse theoloog Dietrich Bonhoeffer

(1906-1945). "De drie V's staan voor begrippen zoals tolerant zijn naar een ander, mogen zijn wie je bent en kritisch kijken naar jezelf", zegt Nievelstein. "We hebben de kernwaarden vertaald naar een eigentijdse missie en visie. De missie schetst wie de school is en de visie zet daar nog een tandje bij met een beschrijving van 'de ideale school.'"

IN GASTGEZINNEN

Die ideale school is een school die volop aandacht besteedt aan burgerschapsvorming. Het Bonhoeffercollege doet dit niet met specifiek burgerschapsonderwijs, maar heeft burgerschap breed verweven in het lesprogramma en in verschillende vakken en activiteiten. Een meerwaarde, vindt Nievelstein: "We zijn van oudsher een oecumenische school en hechten veel waarde aan de manier waarop we met elkaar omgaan. Dat laten we terugkomen bij de vakken levensbeschouwelijke vorming en filosofie. Duurzaamheid komt aan bod op het Technasium, bij het vak onderzoeken & ontwerpen (O&O), maar ook bij biologie en verzorging. Sociaal-maatschappelijke thema's krijgen aandacht bij aardrijkskunde, maatschappijleer en geschiedenis. En als we met

-
- 📍 Bonhoeffercollege
 - 👤 1600 leerlingen (april 2020)
 - 📖 mavo-havo-vwo, gymnasium en Technasium

motto:
'Eigentijds-Eigenwijs'

De school profileert zich als bèta-school, maar ook de cultuur en identiteit gelden als belangrijke kenmerken voor het Bonhoeffer.

www.bonhoeffer.nl

de leerlingen op reis gaan, verblijven ze zoveel mogelijk in gastgezinnen, zodat ze ook de cultuur en de gebruiken van het betreffende land meekrijgen.”

Ook in de bètavakken, waarmee de school zich sterk profileert, is er aandacht voor burgerschapsvorming, bijvoorbeeld door met leerlingen het gesprek te voeren en kritisch na te denken over je eigen morele grenzen als het gaat om technologische mogelijkheden. Wat vind je ervan dat ouderen worden verzorgd door een robot?

LEERLINGENPARTICIPATIE

Verder krijgt burgerschapsvorming aandacht in de manier waarop de medezeggenschap van leerlingen vorm krijgt. Sinds een jaar of vijf is er een Leerlingenparlement, waarin klassenvertegenwoordigers vier keer per jaar bij elkaar komen om de mening van hun klas te uiten over allerlei zaken die zich op school afspelen (zie kader ‘Leerlingenparlement’). Jort Jacobs, de voorzitter van de Leerlingenraad die het parlement organiseert, brengt na een parlementsvergadering altijd verslag uit bij Nievelstein. “Hij splitst dan heel mooi de zaken die van belang zijn voor afdelingsleiders en de dingen die relevant zijn voor mij. We hebben een zeer goede samenwerking.”

Een andere groep leerlingen houdt zich bezig met diversiteit. Zij maken bijvoorbeeld werk van Paarse Vrijdag en zijn aanwezig op de open dagen. “Een paar jaar geleden bleek dat een aantal jongens en meiden behoefte had aan gesprek over sekse, (trans)gender en seksuele diversiteit”, vertelt Nievelstein. “De filosofiedocent heeft dat toen met ze opgepakt. Deze groep is nu onder meer aanwezig bij open dagen om nieuwe leerlingen te informeren over de manier waarop we hier op school omgaan met diversiteit: je kan en

mag zijn wie je bent, je mag je mening geven en van gedachten verschillen. Het gaat er natuurlijk om dat je altijd het gesprek met elkaar aangaat.”

EFFECT VAN DE WET

De schoolcultuur, de goede sfeer onder leerlingen en medewerkers en de openheid, ziet Nievelstein als positieve effecten van de wijze waarop de school burgerschapsvorming vorm en inhoud geeft. In de uitkomsten van tevredenheidsonderzoeken en van de LAKS-enquête ziet zij ook een bevestiging dat de school het goed doet. Deze geven tevens input voor wat er nog beter kan. “We kijken uit naar de QuickScan voor burgerschapsvorming van de VO-raad, omdat daarmee duidelijk wordt waar we nu staan en of we doen wat we zeggen. Ik wil burgerschap in het nieuwe schoolplan nog scherper in beeld brengen en heel goed beschrijven wat onze aanpak is en welk onderdeel waar plaatsvindt. Dat is een van de effecten van de wet. Je kunt binnen je curriculum een norm stellen voor burgerschap, maar je moet uitkijken voor een te strak keurslijf. Je moet als school wel maatwerk kunnen leveren.”

✓ TIP VOOR COLLEGA'S

LEERLINGENPARLEMENT: HOOR EN WEDERHOOR

Jort Jacobs (16) en Per van der Kolk (18) van de Leerlingenraad vormen samen de drijvende kracht van het Leerlingenparlement dat vier keer per jaar plaatsvindt. Ze volgden de tweedaagse MR-cursus bij het LAKS.

Jort: “We delen het Leerlingenparlement altijd op in vier lokalen: de brugklassen, de tweede klas, de derde klas en de bovenbouw (4-5-6). In elk lokaal zitten een voorzitter en

notulist. Elke (mentor)klas heeft één of twee vertegenwoordigers, die in hun klas de mening polsen over minimaal zes onderwerpen, die wij voorafgaand aan een parlement per e-mail met ze delen. Soms komen ze ook zelf met punten.”

Per: “In de eigen klas kan de meningsvorming dan al op gang komen. Binnen het parlement volgt er aan de hand van stellingen en vragen een discussie met de andere aanwezigen over de punten die spelen en over mogelijke oplossingen. Wij geven gevraagd en ongevraagd advies.”

Voorbeelden van onderwerpen zijn: de Startdag (de eerste lesdag op school) en het feit dat het huiswerk vanaf 2021 door alle docenten eensgezind aan de Studiewijzer wordt toegevoegd. Ook het 70-minuten rooster was voer voor discussie, vertelt Jort: “Dan ga je zaken afwegen, zoals de concentratie van een leerling en het vermogen van een docent om ruim een uur te boeien. Zo kom je tot een gezamenlijk standpunt. Uiteindelijk zijn de lessen 50 minuten gebleven. Er wordt zeker geluisterd naar onze mening. De keren dat het MT niet heeft geluisterd, hebben ze ook niet naar de mening van de medewerkers of ouders gevraagd, dus ik denk dat we ongeveer net zo belangrijk worden gevonden.”

Hoog op het verlanglijstje staat al geruime tijd een kantine met verse broodjes. Per: “Een fel punt. De hoge kosten worden telkens opgevoerd, maar de wens blijft leven ... misschien moeten we eens een pleidooi schrijven!”

Per en Jort bereiken steeds meer met het Leerlingenparlement.

Klassenvertegenwoordigers die in een jaar bij alle vier de parlementen aanwezig zijn geweest, ontvangen een certificaat, als bewijs van kennis, inzet en waardering.

✉ m.nievelstein@bonhoeffer.nl

‘JE MAG HIER
JE MENING
GEVEN EN VAN
GEDACHTEN
VERSCHILLEN’